

ФОРФЕЙТИНГ ЯК ПІДСТАВА ПРИПИНЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА МІЖНАРОДНИМ КОНТРАКТОМ

Форфейтинг може розглядатися і як новація – спосіб припинення зобов'язання між продавцем та покупцем за зовнішньоекономічним контрактом. Тут ми маємо певну послідовність дій його сторін:

1) експортер згідно зовнішньоекономічного контракту виконує свої зобов'язання і передає покупцю, що не має змоги відразу ж виконати свої грошові боргові зобов'язання перед ним;

2) через певний час, продавець відчуває нестачу оборотних коштів, що спричиняє йому значні проблеми приватного та публічного характеру і намагається їх отримати;

3) для того він продає право вимоги оплати до контрагента за зовнішньоекономічним контрактом фінансово-кредитній установі. При тому він не завжди може інформувати покупця про уступку права вимоги за договором. Більш того відповідно до ч. 1 ст. 512 ЦК України кредитор може бути замінений іншою особою передання ним своїх прав іншій особі за право чином (відступлення права вимоги). Кредитору все рівно хто виконає перед ним обов'язок з оплати за зовнішньоекономічним контрактом: основне щоб оплата надійшла на його рахунок та була пов'язана із грошовим зобов'язанням за певним контрактом. Водночас згідно принципу співробітництва сторін він має про таку заміну сповістити боржника, хоча б для того, щоб той знав кому він повинен надалі;

4) при уступці права вимоги за зовнішньоекономічним контрактом зобов'язання між експортером та імпортером стосовно оплати припиняється. Це не припиняє інших зобов'язань стосовно умов зовнішньоекономічного контракту: якість, асортимент, шеф-монтаж тощо. Продано лише право вимоги, а все інше зостається без змін;

5) кредитна установа (банк) за таких умов по суті кредитує покупця у зовнішньоекономічному контракті. Звідси й кредитна природа форфейтування. На наш погляд не виключена й зворотня схема вступу кредитної установи у форфейтингове правовідношення за ініціативою імпортера (покупця). За таких умов це чисте кредитування;

6) у разі сплати всієї ціни контракту покупець за грошовим зобов'язання стає боржником банку. На нього покладаються й обов'язки щодо сплати відсотків за користування чужими грошами, у встановлених кредитною установою межах.

У системі це складає фінансову послугу банку-форфейтера, що набув обов'язок сплатити за зовнішньоекономічним контрактом, а взамін отримав інші матеріальне благо, наприклад майнові активи боржника за таким

контрактом. За безнадійними боргами такий тягар приходиться на покупця. Він прагне отримати хоча б щось за своєю грошовою вимогою.

З економічного (змістовного) боку права вимог мають вартісну оцінку як активи експортера. Звідси вони можуть наповнюватися юридичним змістом через відносні правовідносини, а за допомогою договору переведені у реальні кошти, хоча й безготівкові. Розбіжності між зазначеними об'єктами цивільних прав зумовлює самостійне правове регулювання діяльності з виконання робіт, надання послуг та уступці майнових прав. Відмінність між ними зумовлює необхідність виділу самостійних договірних видів, а в межах видів інститутів договірного права.

Тож, з урахуванням наведеного, можна визначитися і у розумінні договору форфейтингу як способу припинення грошових зобов'язань за зовнішньоекономічним контрактом. При форфейтуванні права вимоги за зовнішньоекономічним контрактом експортер отримує у власність грошові кошти і має на них всі правомочності власника: право володіння у встановлених межах – інші кошти перебувають на рахунках, право розпорядження та право користування. Очевидно, що у даному разі ми маємо по крайній мірі на стороні експортера матеріальний результат. Звідси слушно зробити висновок, що форфейтування можна розглядати: 1) як послугу у широкому розумінні; 2) як фінансову послугу із грошовим елементом. Стосовно імпортера то він стає боржником банку, який викупив його заборгованість за торговельним зовнішньоекономічним контрактом.

Наведене є досить практичним і свідчить на користь форфейтингу як послуги у вузькому її розумінні. Йдеться про те, що ряд ознак послуги щодо форфейтингу не діють. Відповідно у перспективі можна це посилювати і пропонувати світовому співтовариству більш відповідну його модель. Наразі слід змиритися із тим, що відпрацьовано європейськими банками, привнесено ними в Україну та інші країни. Вони абстрагуються від недоліків, які ми перерахували і особливо ними не переймаються.

УДК 347.4:339.187.62:631.3 (043.2)

Бородін Є. В., здобувач,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Шишка Р. Б., д.ю.н., професор

ЛІЗИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Апріорі стан інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств в Україні не відповідає сучасному рівню інноваційних процесів у розвинутих країнах та потребам інноваційного розвитку. Однією з основних причин цього є неефективна система фінансування інноваційної діяльності.